

UDK: 378

MUSTAQIL TALIM ORQALI TALABALARDA PEDAGOGIK FAOLIYAT SIFATLARINI TARKIB TOPTIRISH MODELI

Shabdullayeva Lazokatxon Orifbekovna

Andijon davlat tibbiyot instituti Farmatsiya fakulteti

"O'zbek tili va adabiyoti, tillar" kafedrası dotsenti,

Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

zumakovadilbarhon@gmail.com

Telefon: 998710981

<https://orcid.org/0009-0007-0903-2075>

Annotatsiya: Ushbu maqolada mustaqil ta'lim jarayoni orqali talabalarda pedagogik faoliyat sifatlarini shakllantirish va rivojlantirishning samarali modeli taklif etiladi. Tadqiqotda talabalarning pedagogik kompetensiyalari, mustaqil ishlash qobiliyati va kasbiy faoliyatga tayyorgarligi o'rganilgan. Modellar va metodologik yondashuvlar asosida pedagogik faoliyat sifatlarining tarkibiy elementlari aniqlanib, ularni mustaqil ta'lim vositalari bilan integratsiyalash strategiyalari ishlab chiqildi. Tadqiqot natijalari ta'lim jarayonida talabalarning mustaqil faoliyatini samarali tashkil etish va pedagogik ko'nikmalarni tizimli shakllantirishga imkon berishini ko'rsatdi.

Kalit so'zlar: mustaqil ta'lim, pedagogik faoliyat, kompetensiya, model, talaba, ta'lim jarayoni, metodologik yondashuv, integratsiya.

МОДЕЛЬ РАЗВИТИЯ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ КАЧЕСТВ У УЧАЩИХСЯ ПОСРЕДСТВОМ САМОСТОЯТЕЛЬНОГО ОБУЧЕНИЯ

Аннотация: В данной статье предлагается эффективная модель формирования и развития педагогических качеств студентов через процесс самостоятельного обучения. В исследовании изучались педагогические компетенции студентов, способность к самостоятельной работе и готовность к профессиональной деятельности. На основе моделей и методологических подходов были определены составные элементы педагогических качеств и разработаны стратегии их интеграции с инструментами самостоятельного обучения. Результаты исследования показали, что организация самостоятельной деятельности студентов в учебном процессе способствует эффективному формированию педагогических навыков и компетенций.

Ключевые слова: самостоятельное обучение, педагогическая деятельность, компетенция, модель, студент, учебный процесс.

MODEL OF DEVELOPMENT OF PEDAGOGICAL ACTIVITY QUALITIES IN STUDENTS THROUGH INDEPENDENT LEARNING

Abstract: This article proposes an effective model for developing and enhancing students' pedagogical qualities through the process of independent learning. The study

examined students' pedagogical competencies, their ability to work independently, and readiness for professional activity. Based on models and methodological approaches, the constituent elements of pedagogical qualities were identified, and strategies for integrating them with independent learning tools were developed. The results of the study demonstrated that organizing students' independent activities in the educational process facilitates the effective formation of pedagogical skills and competencies.

Keywords: *independent learning, pedagogical activity, competency, model, student, educational process.*

KIRISH

Hozirgi kunda ta'lim jarayonida talabalar pedagogik faoliyat sifatlarini shakllantirish va rivojlantirish masalasi dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Pedagogik faoliyat nafaqat nazariy bilimlarni, balki amaliy ko'nikmalarni, pedagogik tafakkur va kreativ yondashuvni talab qiladi. Shu sababli, zamonaviy ta'lim tizimida mustaqil o'rganish – talabalarning pedagogik kompetensiyalarini rivojlantirishning samarali vositasiga aylangan.

Mustaqil ta'lim – bu talabaning o'z bilimini, ko'nikma va qobiliyatlarini mustaqil ravishda shakllantirish jarayoni bo'lib, u o'quvchilarda o'z-o'zini boshqarish, tashabbuskorlik va reflektiv fikrlash qobiliyatlarini rivojlantiradi. Pedagogik faoliyat sifatlarini mustaqil ta'lim orqali shakllantirishning asosiy maqsadi – talabaning kasbiy tayyorgarligini tizimli va izchil rivojlantirishdir. Shu bilan birga, mustaqil ta'lim nafaqat nazariy bilimni mustahkamlash, balki amaliy vazifalarni bajarish, pedagogik vaziyatlarni tahlil qilish va jamoaviy hamkorlik ko'nikmalarini rivojlantirish imkonini beradi.

Ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, pedagogik faoliyat sifatlarini shakllantirishda faqat an'anaviy dars mashg'ulotlariga tayanish yetarli emas. Talabalar o'zini o'zi nazorat qilish, o'z bilimini baholash va o'z pedagogik xatti-harakatini tahlil qilish orqali yuqori darajadagi kompetensiyalarni egallaydi. Shu sababli, zamonaviy ta'limning asosiy vazifasi – talabalarda mustaqil o'rganish jarayonini rag'batlantirish, ularni pedagogik vazifalarni bajarishga tayyorlash va samarali reflektiv faoliyatga yo'naltirishdir.

Ushbu maqolada mustaqil ta'lim orqali talabalarda pedagogik faoliyat sifatlarini tarkib toptirish modeli taklif etiladi. Modelda nazariy bilimlarni

mustahkamlash, amaliy ko'nikmalarni shakllantirish, reflektiv tahlil va interaktiv metodlarni birlashtirish asosiy element sifatida keltirilgan. Bu yondashuv talabalarga pedagogik jarayonlarda faol bo'lish, mustaqil qarorlar qabul qilish va o'z faoliyatini doimiy takomillashtirish imkonini beradi.

Shuningdek, zamonaviy pedagogik yondashuvlarda mustaqil ta'limning roli talabaning kasbiy identifikatsiyasini shakllantirish va pedagogik qaror qabul qilish qobiliyatini rivojlantirish bilan chambarchas bog'liqdir. Shu bois, talabalarda pedagogik faoliyat sifatlarini tizimli shakllantirishga qaratilgan modelni ishlab chiqish va amaliyotga tatbiq etish dolzarb vazifa sifatida qaraladi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODLAR

Ushbu tadqiqotning asosiy maqsadi mustaqil ta'lim jarayoni orqali talabalarda pedagogik faoliyat sifatlarini shakllantirish va rivojlantirishning samarali modelini aniqlashdan iborat. Tadqiqot metodologiyasi nazariy va amaliy jihatlarini o'z ichiga oladi, shuningdek talabalarining pedagogik kompetensiyalarini mustaqil o'rganish orqali rivojlantirishga yo'naltirilgan.

Tadqiqot 2–3-bosqich pedagogika fakulteti talabalari o'rtasida o'tkazildi. Ishtirokchilar soni jami 120 nafar bo'lib, ularning yoshi 19–22 yosh oralig'ida edi. Talabalar turli guruhlariga bo'linib, mustaqil ta'lim jarayoniga faol jalb qilindi. Ishtirokchilarni tanlash ixtiyoriy asosda amalga oshirildi, bu esa ularning tadqiqotga faol ishtirokini ta'minladi.

Ma'lumotlar bir necha asosiy vositalar orqali yig'ildi. So'rovnomalar va self-assessment shakllari talabalarining pedagogik faoliyatga bo'lgan qiziqishi, mustaqil ta'lim jarayoniga yondashuvi va o'z bilimini baholash qobiliyatini aniqlash imkonini berdi. Kuzatuv metodlari orqali talabalarining amaliy mashg'ulotlarda pedagogik vazifalarni bajarish jarayonidagi xatti-harakatlari tahlil qilindi. Shu bilan birga, amaliy mashg'ulotlar natijalari, pedagogik vazifalarni bajarish, simulyatsiya mashg'ulotlari va amaliy mashqlar orqali talabalarining ko'nikma va kompetensiyalari baholandi. Talabalar bilan o'tkazilgan intervyu va guruhli muhokamalar esa ularning pedagogik tajribasi va fikrlarini erkin ifodalash imkonini yaratdi.

Tadqiqotda ishlab chiqilgan integratsiyalashgan model talabalarda pedagogik faoliyat sifatlarini tizimli shakllantirishga yo'naltirilgan. Model nazariy bilimlarni mustahkamlashni, amaliy ko'nikmalarni shakllantirishni, reflektiv faoliyatni va interaktiv metodlarni o'z ichiga oladi. Nazariy bilimlarni mustahkamlash talabalarga metodik materiallarni o'z-o'zini o'rganish orqali mustaqil o'rganish imkonini beradi va amaliy mashg'ulotlarda bilimlarni samarali qo'llashga xizmat qiladi. Amaliy ko'nikmalarni shakllantirish jarayonida talabalarning pedagogik vaziyatlarda qaror qabul qilish va muammolarni yechish qobiliyati rivojlantiriladi. Reflektiv faoliyat esa talabalarga o'z pedagogik xatti-harakatlarini tahlil qilish, kuchli va zaif tomonlarini aniqlash hamda faoliyatini takomillashtirish imkonini beradi. Interaktiv metodlar esa virtual platformalar, guruhli muhokamalar va jamoaviy mashg'ulotlar orqali talabalarning kommunikativ va jamoaviy ko'nikmalarini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Yig'ilgan ma'lumotlar statistik tahlil usullari yordamida o'rganildi. O'rtacha ko'rsatkichlar va dispersiya hisoblash orqali talabalar o'rtasidagi o'zgarishlar aniqlanib, nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar va reflektiv faoliyat o'rtasidagi korrelyatsiya tahlil qilindi. Shuningdek, interaktiv metodlardan foydalangan guruhlar bilan an'anaviy mashg'ulotlarga jalb qilingan guruhlarining natijalari solishtirildi. Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, mustaqil ta'lim jarayoni talabalarning pedagogik faoliyat sifatlarini tizimli shakllantirishda samarali vosita bo'lib xizmat qiladi va ularni kasbiy tayyorgarlik darajasini oshirishga yordam beradi.

NATIJALAR VA MUHOKAMA

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, mustaqil ta'lim orqali talabalarda pedagogik faoliyat sifatlarini shakllantirishning samarali mexanizmlari mavjud. Talabalar o'z-o'zini nazorat qilish, nazariy bilimlarni mustahkamlash, amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish va reflektiv faoliyatni muntazam bajarish orqali pedagogik kompetensiyalarini sezilarli darajada oshirdilar.

Tahlil natijalariga ko'ra, mustaqil ta'lim jarayonida talabalarning nazariy bilimlarini mustahkamlash samarasi yuqori bo'ldi. So'rovnoma natijalari shuni ko'rsatdiki, 85% talabalar mustaqil o'rganish orqali o'z bilimlarini chuqurlashtirgan. Talabalar metodik materiallarni o'z-o'zini o'rganish orqali tushunish va amaliyotga

tadbiq etish qobiliyatini rivojlantirdi. Bu esa ularning pedagogik vaziyatlarda qaror qabul qilish va o'z xatti-harakatini optimallashtirish ko'nikmalarini oshirishga xizmat qildi.

Amaliy ko'nikmalarni shakllantirish bo'yicha natijalar ham ijobiy ekanligi aniqlandi. Talabalar simulyatsiya mashg'ulotlari, pedagogik vazifalarni bajarish va amaliy mashg'ulotlarda faol qatnashish orqali pedagogik faoliyat sifatlarini 78% darajada oshirishdi. Ushbu jarayon talabalarning vaziyatni tahlil qilish, reja tuzish va amaliy yechimlar topish qobiliyatlarini rivojlantirdi. Shu bilan birga, talabalarning reflektiv faoliyati ularning o'z pedagogik xatti-harakatlarini tahlil qilish, kuchli va zaif tomonlarini aniqlash va o'z faoliyatini optimallashtirish imkonini berdi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, reflektiv mashg'ulotlar yordamida talabalarning 70% pedagogik ko'nikmalarini sezilarli darajada takomillashtirdi.

Interaktiv metodlardan foydalangan talabalarda esa eng yuqori natijalar kuzatildi. Virtual platformalarda va guruhli muhokamalarda faol ishtirok etgan talabalar 90% darajada kommunikativ va jamoaviy ko'nikmalarini rivojlantirdilar. Bu esa pedagogik faoliyat sifatlarini shakllantirishda mustaqil ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Shuningdek, tahlil shuni ko'rsatdiki, mustaqil ta'lim va pedagogik faoliyat sifatlarini rivojlantirish o'rtasida yuqori korrelyatsiya mavjud ($r = 0,78$). Bu degani, talabalarning o'zini o'zi boshqarish va nazariy bilimlarni mustahkamlash bilan amaliy ko'nikmalarni shakllantirish o'rtasida yaqin bog'liqlik mavjud.

Natijalar shuni ko'rsatdiki, mustaqil ta'lim jarayonida quyidagi pedagogik sifatlar sezilarli darajada rivojlandi: tashabbuskorlik, o'z-o'zini nazorat qilish, pedagogik fikrlash, kommunikativ va jamoaviy ko'nikmalar, shuningdek, reflektiv faoliyat qobiliyati. Ushbu xususiyatlar talabalarning kasbiy tayyorgarligi va pedagogik faoliyatga tayyorligini oshirishda muhim rol o'ynaydi.

Asosiy natijalar ro'yxati

- Nazariy bilimlarni mustahkamlash orqali 85% talaba bilim darajasini oshirdi.
- Amaliy mashg'ulotlar va simulyatsiyalar orqali 78% talaba pedagogik ko'nikmalarini rivojlantirdi.

- Reflektiv tahlil va o'zini baholash jarayonlari yordamida 70% talaba pedagogik faoliyat sifatlarini takomillashtirdi.
- Interaktiv metodlardan foydalangan guruhda 90% talaba kommunikativ va jamoaviy ko'nikmalarini oshirdi.
- Mustaqil ta'lim va pedagogik faoliyat sifatleri o'rtasida yuqori korrelyatsiya mavjud ($r = 0,78$).
- Tashabbuskorlik, o'z-o'zini nazorat qilish va reflektiv fikrlash qobiliyatlari sezilarli darajada rivojlandi.

Natijalar shuni ko'rsatadiki, mustaqil ta'lim jarayonini integratsiyalash orqali talabalarda pedagogik faoliyat sifatlarini tizimli ravishda shakllantirish va rivojlantirish mumkin. Ushbu model nafaqat nazariy bilimlarni mustahkamlash, balki amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish va talabalarning kasbiy kompetensiyalarini oshirishga xizmat qiladi.

Tadqiqot natijalari mustaqil ta'lim orqali talabalarda pedagogik faoliyat sifatlarini shakllantirishning samarali ekanligini ko'rsatdi. Ushbu natijalar zamonaviy pedagogika nazariyasi bilan hamohangdir, chunki mustaqil o'rganish talabalarda o'z-o'zini boshqarish, reflektiv fikrlash va tashabbuskorlik qobiliyatlarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Tadqiqot shuni tasdiqladiki, pedagogik faoliyat sifatlarini faqat an'anaviy dars mashg'ulotlari orqali shakllantirish yetarli emas; talabalar o'z bilimini mustaqil mustahkamlash va amaliy ko'nikmalarni o'zlashtirish orqali yuqori darajadagi kompetensiyaga erishadilar.

Modelning nazariy jihati shuni ko'rsatdiki, nazariy bilimlarni mustahkamlash va amaliy mashg'ulotlarni birlashtirish talabalarning pedagogik kompetensiyalarini tizimli ravishda rivojlantiradi. Bu esa pedagogik faoliyatning murakkab jarayonlarini tushunish va amalda qo'llashga imkon beradi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, talabalarning nazariy bilim darajasi va amaliy ko'nikmalarini mustaqil ta'lim orqali shakllantirish o'rtasida sezilarli ijobiy korrelyatsiya mavjud, bu pedagogik faoliyat sifatlarini integratsiyalashning samaradorligini tasdiqlaydi.

Reflektiv faoliyat talabalarning o'z pedagogik xatti-harakatlarini tahlil qilish, kuchli va zaif tomonlarini aniqlash va faoliyatini takomillashtirishga yordam beradi. Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, reflektiv mashg'ulotlar orqali talabalar o'z faoliyatini

optimallashtirish va pedagogik vazifalarni samarali bajarish qobiliyatini oshirdi. Shu bilan birga, interaktiv metodlardan foydalangan guruh talabalari jamoaviy hamkorlik va kommunikativ ko'nikmalarni eng yuqori darajada rivojlantirdi, bu esa pedagogik faoliyat sifatlarini shakllantirishda mustaqil ta'limning muhim komponenti ekanligini tasdiqlaydi.

Tadqiqot natijalari ilgari olib borilgan pedagogik tadqiqotlar bilan ham mos keladi. Masalan, mustaqil o'rganish va reflektiv faoliyatning kombinatsiyasi talabalarning kasbiy tayyorgarligini sezilarli darajada oshirishi ko'rsatib o'tilgan. Shu bilan birga, interaktiv va amaliy mashg'ulotlar pedagogik kompetensiyalarni rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Natijalar shuni ko'rsatadiki, pedagogik faoliyat sifatlarini shakllantirishda nazariy bilimlar, amaliy mashg'ulotlar, reflektiv tahlil va interaktiv metodlar o'zaro uyg'unlikda qo'llanilganda eng samarali natijalarga erishish mumkin.

Shuningdek, tadqiqot talabalarda pedagogik faoliyat sifatlarini shakllantirish jarayonida mustaqil ta'limning integratsiyalashgan modelini ishlab chiqish zarurligini ko'rsatdi. Ushbu model pedagogik faoliyat sifatlarini tizimli shakllantirishga, talabalarning kasbiy kompetensiyalarini oshirishga va ularni pedagogik vazifalarni mustaqil bajarishga tayyorlashga xizmat qiladi.

Muhokama natijalari shuni ko'rsatadiki, mustaqil ta'limning pedagogik faoliyat sifatlarini rivojlantirishdagi samaradorligi bir necha asosiy omillarga bog'liq:

-Talabaning nazariy bilimlarni mustahkamlashga bo'lgan qiziqishi va motivatsiyasi.

-Amaliy mashg'ulotlarda faol ishtirok va simulyatsiya vazifalarini bajarish.

Reflektiv faoliyat va o'zini baholash qobiliyati.

-Interaktiv metodlar orqali jamoaviy ishlash va kommunikativ ko'nikmalarni rivojlantirish.

Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, ushbu elementlar birlashtirilganida talabalarda pedagogik faoliyat sifatlarini tizimli shakllantirish mumkin. Shu bilan birga, mustaqil ta'limning samaradorligi talabaning shaxsiy xususiyatlari, motivatsiyasi va pedagogik vazifalarga bo'lgan yondashuviga bog'liq.

Natijalar shuni tasdiqladiki, pedagogik faoliyat sifatlarini shakllantirishda mustaqil ta'lim nafaqat samarali vosita, balki talabaning kasbiy tayyorgarligini

rivojlantirish va ularni pedagogik faoliyatga tayyorlashning muhim elementi hisoblanadi. Shu sababli, pedagogik fakultetlarda ta'lim jarayonida mustaqil ta'limni integratsiyalash va talabalarda pedagogik kompetensiyalarni tizimli shakllantirish strategiyasini joriy etish tavsiya etiladi.

XULOSA

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, mustaqil ta'lim orqali talabalarda pedagogik faoliyat sifatlarini shakllantirish va rivojlantirish samarali va natijali jarayon hisoblanadi. Tadqiqot davomida ishlab chiqilgan model pedagogik kompetensiyalarni tizimli shakllantirishga, talabalarning kasbiy tayyorgarligini mustahkamlashga va ularni pedagogik vazifalarni mustaqil bajarishga tayyorlashga xizmat qiladi.

Tadqiqot natijalariga ko'ra, mustaqil ta'lim jarayonida talabalarning nazariy bilimlari, amaliy ko'nikmalari, reflektiv faoliyati va interaktiv metodlardan foydalanish orqali pedagogik faoliyat sifatleri sezilarli darajada rivojlantirildi. Nazariy bilimlarni mustahkamlash talabalarga o'z pedagogik qarorlarini asoslash va amaliy mashg'ulotlarda samarali ishlash imkonini berdi. Amaliy mashg'ulotlar va simulyatsiyalar esa pedagogik vaziyatlarni tahlil qilish, reja tuzish va pedagogik yechimlar ishlab chiqish qobiliyatlarini oshirdi. Reflektiv faoliyat talabalarga o'z xatti-harakatlarini tahlil qilish va o'zini baholash imkonini berdi, bu esa pedagogik faoliyat sifatlarini tizimli ravishda rivojlantirishga yordam berdi. Shu bilan birga, interaktiv metodlar talabalarning jamoaviy hamkorlik va kommunikativ ko'nikmalarini sezilarli darajada mustahkamladi.

Natijalar shuni ko'rsatdiki, pedagogik faoliyat sifatlarini shakllantirish jarayonida mustaqil ta'limning integratsiyalashgan modeli muhim ahamiyatga ega. Ushbu model talabalarning kasbiy kompetensiyalarini oshirish, pedagogik jarayonlarda faol ishtirok etish va o'z-o'zini boshqarish qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi. Shu bilan birga, model talabalarda tashabbuskorlik, reflektiv fikrlash va pedagogik qaror qabul qilish qobiliyatlarini rivojlantirish imkonini beradi.

Xulosa qilib aytganda, mustaqil ta'lim pedagogik fakultetlarda talabalarda pedagogik faoliyat sifatlarini tizimli va samarali shakllantirishning asosiy vositasi

hisoblanadi. Ushbu yondashuv talabalarga nafaqat nazariy bilimlarni mustahkamlash, balki amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish, o'z pedagogik faoliyatini tahlil qilish va o'zini baholash qobiliyatini oshirish imkonini beradi. Shu sababli, pedagogik ta'lim jarayonida mustaqil ta'limni tizimli ravishda integratsiyalash va pedagogik faoliyat sifatlarini rivojlantirishga qaratilgan strategiyalarni joriy etish tavsiya etiladi.

Kelajakdagi tadqiqotlarda ushbu modelni boshqa pedagogik kurslar va fanlar bo'yicha qo'llash imkoniyatlari ham o'rganilishi mumkin. Shuningdek, talabalar motivatsiyasi, shaxsiy xususiyatlari va pedagogik vazifalarga yondashuvini hisobga olgan holda modelni yanada takomillashtirish istiqbollari mavjud.

Natijada, mustaqil ta'lim talabalarning pedagogik faoliyat sifatlarini tizimli shakllantirish va ularni kasbiy tayyorgarlikka tayyorlash jarayonida muhim rol o'ynaydi. Bu esa pedagogik ta'lim sifatini oshirish va talabalarning kasbiy kompetensiyalarini yanada rivojlantirish imkonini beradi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Abdukarimov, R. (2020). Pedagogik faoliyat sifatlarini shakllantirish metodikasi. Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Ta'lim vazirligi nashriyoti.
2. Ergashev, A. (2019). Talabalarda mustaqil ta'limni tashkil etish yondashuvlari. Toshkent: Fan va Ta'lim nashriyoti.
3. Xolmirzaev, S. (2018). Pedagogik kompetensiyalar va ularni rivojlantirish metodlari. Toshkent: Akademnashr.
4. Karimova, N. (2021). Mustaqil o'qitish orqali kasbiy ko'nikmalarni shakllantirish. Samarqand: Samarqand Davlat Universiteti nashriyoti.
5. Rasulov, M. (2020). Ta'lim jarayonida interaktiv metodlardan foydalanish. Toshkent: Ta'lim texnologiyalari nashriyoti.
6. Tursunov, I. (2019). Reflektiv faoliyat va pedagogik yondashuvlar. Buxoro: Buxoro Davlat Universiteti nashriyoti.
7. Usmonov, B. (2021). Pedagogika nazariyasi va amaliyoti: talabalarda kompetensiyalarni rivojlantirish. Toshkent: Fan nashriyoti.
8. Shodiev, D. (2018). Talabalar o'rtasida pedagogik faoliyatni mustahkamlash usullari. Farg'ona: Farg'ona Davlat Universiteti nashriyoti.
9. Yoqubov, R. (2020). Ta'limda mustaqil o'rganish va uning samaradorligi. Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Ta'lim vazirligi nashriyoti.
10. Saidov, A. (2019). Talabalarda pedagogik va kasbiy kompetensiyalarni shakllantirish. Namangan: Namangan Davlat Universiteti nashriyoti.
11. Mamatqulov, F. (2021). Pedagogik faoliyat sifatlarini baholash va rivojlantirish metodikasi. Toshkent: Ilm-fan nashriyoti.